

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino in obrt ter narodno gospodarstvo sploh. Glasilo „Trgovskega izobraževalnega društva“ v Trstu.

Izhaja vsako soboto popoldne, ali, če je ta dan praznik, dan prej. — Uredništvo in uprava se nahajata v Trstu, ulica S. Francesco d' Assisi šte. 2. — Člani društva dobivajo list zastonj, za vse druge znaša naročnina K 12.— na leto. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis člankov in vesti je dovoljen le z navedbo vira.

Štev. 9.

V Trstu, dne 13. decembra 1913.

Letnik I

Našim naročnikom!

Radi pasivne resistence v tiskarnah smo morali to številko izdati le na štirih straneh. Dokler se lastniki tiskarn in slavci ne sporazumejo, prosimo čitatelje, da bodo potrpeživi, ker danes sploh ne vemo, kdaj izide prihodnja številka.

Tarifni boj v tiskarnah,

Dne 31. t. m. poteče kolektivna pogodba, ki je bila sklenjena leta 1906 med avstrijskimi lastniki tiskarn na eni, ter organizacijo tiskarskih pomočnikov na drugi strani. Tiskarski pomočniki imajo sijajno izvedeno organizacijo, za katero bi jih morali zavdati vsi drugi stanovi. 96,68% vseh stavcev je organiziranih in kdor ni organiziran, sploh ne dobi dela. Oni imajo že sami svoje socialno zavarovanje, katero zahtevajo drugi delavci šele od države. Član tiskarskega društva ima zagotovljeno podporo za slučaj brezposelnosti in bolezni, ter rento za slučaj onemoglosti, obenem tudi obstoji vdovska in preselitvena ter potniška podpora, vse stvari, o katerih se drugim stanovom šele sanja. Organizacija tiskarskih pomočnikov je danes tako močna, da se njenim članom v normalnih razmerah ni treba bati, da bi morali stradati. Tej moči odgovarja tudi upliv, ki ga ima ta organizacija na razmerje med svojimi člani in njih delodajalci, upliv, ki se ne razteza le na vprašanje materialne, temveč tudi na ona moralne naravi.

Da si ogledamo pred vsem gmotni položaj tiskarskih pomočnikov. Po dosedaj veljavni tarifi so posamezni kraji razdeljeni v 6 razredov ter znaša najnižja tedenska mezda v prvem razredu tedensko 25 kron za 8³/₄ urno delo. Čezurno delo se mora plačati posebej. Trst je v četrtem razredu; najnižja tedenska mezda bi morala znašati 31 kron. Nočno delo se mora plačevati 50 odstotkov višje. Najmanjša tedenska mezda za ponočne črkostavce znaša torej 47 kron.

Sedaj zahtevajo pomočniki, da se delavni čas skrajša na 8¹/₂ ur, ter da se tedenske mezde povišajo za 3 krone, a akordno delo za približno 10%. Gospodarji so bili pripravljene zvišati gotove mezde za 2 kroni in akordno delo temu primerno, zahtevali pa so neke druge bistvene spremembe tarifnih določb in ob tem so se razbila pogajanja.

Posledica tega je bila, da so lastniki dveh tretjin avstrijskih tiskarn minulo soboto odpovedali svojim delavcem. Tako je danes preko 10.000 delavcev pred izprtjem in boj se je začel s tem, da delajo pomočniki, katerim je odpovedano, pasivno resistenco. Posledica tega je, da izhajajo listi bel, v manjšem obsegu in z velikimi zamudami.

Socijalni boj, ki se sedaj bojuje v tiskarski stroki, je pač eden najhujših socijalnih bojev, ki so se izbojevali v zadnjih letih v Avstriji, ne sicer vsled svoje razsežnosti, pač pa vsled njega notranje srditosti. Gospodarji namreč pravijo, da jim je organizacija pomočnikov že zrasla preko glave in da oni niso več gospodarji v svojih delavnicah. Posredovalnica dela je namreč v rokah pomočnikov in gospodar mora pri sprejemanju delavcev, sprejemati le osebe, ki mu jih pošlje ta posredovalnica. Zato zahtevajo gospodarji sedaj enakopravno zastopstvo pri posredovalnici dela, čemur se pa črkostavci odločno upirajo. Po sedanjih tarifnih določbah se stavni stroji ne morejo popolnoma izrabiti. Pred vsem je na stavnih strojih prepovedano akordno delo. Gospodarji trde, da imajo od strojev koristi le delavci. Zato zahtevajo tudi spremembo tozadevnih tarifnih določb.

To bi bili glavni točki, okoli katerih se vrtil ves boj. Vidi se iz tega, da se gre več za principijelna, nego za materialna vprašanja. Ta boj so izzvali gospodarji, ki hočejo zlomiti dosednji upliv organizacije pomočnikov. V tem boju imajo lastniki tiskarn za seboj zvezo avstrijskih delodajalcev. More se reči, da gospodarji še nikdar v nobenem mezdnem boju niso bili tako pripravljeni, kakor so v tem boju. One gospodarje, ki se jim niso pridružili z lepa, hočejo v to prisiliti. Tiskarnam, ki bi dovolile zahtevam pomočništva, se odpove kredit, tovarne jim ne bodo dobavljale papirja, odpovedo se jim prostori, ter odzame odjemalce s tem, da se bodo tiskarska dela izvrševala pod ceno. Izgubo, ki nastane na ta način, bodo gospodarji pokrivali iz posebnega v ta namen ustanovljenega fonda.

Toda na drugi strani je — kakor smo že omenili — organizacija pomočnikov tako močna, da more že sama vzdržati večmesečen boj, a ima poleg tega za seboj vse druge strokovne organizacije v Avstriji.

Da bi v teh razmerah ena stranka premagala drugo, pač ni misliti. Zato bo pač tudi ta boj končal s kompromisom.

Boj za balkanska tržišča.

Srbske državne železnice so razpisale dobavo železniških tračnic, za kar so vložile tudi avstrijske in ogrske železarne svojo ponudbo. Avstrijske in ogrske železarne so se namreč zedinile, ter napravile skupno po-

nudbo. Kakor poročajo, je avstroogrška ponudba najcenejša. Ravnatelj Alpino-monton družbe Oskar Rothballer je v ta namen odpotoval v Belgrad, kjer se bo osebno pogajal z merodajnimi krogi. V interesu dobrega razmerja med monarhijo in Srbijo bi bilo vsekako želeto, da potovanje ravnatelja Alpine-monton družbe ne bi ostalo brezuspešno, ker je jasno, da je gospodarsko zблиžanje prvi predpogoj za politično zблиžanje med obema državama.

Znano je, da je napeto razmerje med monarhijo in Srbijo znala izkoristiti sebi v prilog v prvi vrsti Nemčija. V mnogih trgovskih in industrijskih panogah, kjer je Avstrija preje zavzemala takorekoč dominujoč vpliv, je stopila sedaj na njeno mesto Nemčija. Toda Nemčija se ni zadovoljila samo s tem.

Znano je, da je Francija glavni dobavitelj srbske armade. Francosko orožje je bilo, kateremu se je — poleg lastne pripravljenosti — imela Srbija zahvaliti svojim uspehom v vojni proti Turčiji. Ravnotako je znano, da je bilo vprašanje dobave orožja za srbsko armado neposreden povod za spor med monarhijo in Srbijo. Saj nam je vsem še v živem spominu, da je grof Goluchowski zahteval od Srbije, da mora kupiti Škodove topove, ali pa se zapre meja monarhije za njeno živino. Srbija pa se je vzlic temu odločila za francoske topove Schneider-Creuzot. Posledica tega je bila carinska vojna in vse drugo kar je prišlo.

Toda Nemčija si misli: Če mi se je posrečilo izriniti Avstrijo, zakaj ne bi se mi posrečilo izriniti tudi Francijo. In zato dela s polno paro na to, da bi dobila nemška industrija — v prvi vrsti seveda Krupp — bodoče dobave za srbsko armado. V ta namen so nemške orožarne že stavile Srbiji zelo ugodne ponudbe. Za nekatere dobave so jim dovolile celo 12 letni plačilni rok, kar ni družega, kakor indirektno posojilo. Kakor hitro je francosko časopisje doznalo o tem, je že tudi zahtevalo od vlade, da mora varovati interese francoske industrije, ter dovoliti srbska posojila na francoskem denarnem trgu le, ako bodo popolnoma čuvani interesi te industrije.

Kakor torej vidimo, je ta boj zelo zanimiv, a zmagala bo konečno gotovo Francija, ker ima ona v rokah največje orožje — denar, katerega Srbija nujno rabi. Nemčija bi mogla Srbiji pač dovoliti daljši plačilni rok pri raznih državnih dobavah in v prvi vrsti pri dobavah za armado, ne more ji pa dobaviti denarja, katerega ji primanjkuje celo za nujne potrebe lastne industrije.

Ali ste že poslali naročnino za „Trgovski list“?

Lastnik „Trgovsko izobraževalno društvo“ v Trstu.
Izdajatelj in odgovorni urednik: Andrej Munič
v Trstu. — Tiska tiskarna „Edinost“ v Trstu.

Priporočljive tvrdke.

Brivci:

Anton Novak brivec v Trstu,
via Belvedere 57,
se toplo priporoča cenjenemu slovenskemu
občinstvu za mnogoštevilni obisk. — Svoji
k svojim!

Andrej Rojic brivec in ::
damski frizer
Acquedotto šte. 20, se najljubše pri-
poroča p. n. slavnemu občinstvu.

Čevljarji:

Božo čevlji brez šivanja in žebeljev.
Izvršuje edinole

Franjo Cink v Trstu
ulica Cecilia Rittmeyer šte. 12. — Iz-
vršuje tudi vsako drugo naročilo točno
in ceno. — Na zahtevo pride tudi po
naročila izven mesta.

Knjigovez:

**Edina slovenska ::
knjigoveznica.** Izdeluje
trgovske
knjige, reklamne tabele, vsa kartonažna
dela in veže knjige elegantno in po kon-
kurenčnih cenah. — R. Repenšek, ulica
Cecilia šte. 9.

Krojači:

Malis Fran diplomiran du-
najski krojač.
Zaloga sukna. — Ulica Tor S. Piero 4.

Rupnik Fran vojaški in ci-
vilni krojač.
V Trstu — ulica Geppa — V Trstu
Solidno delo! — Postrežba točna! —
Cene zmerne! — Cenjenemu p. n. ob-
činstvu se najljubše priporoča ter za-
gotavlja, da bo izvršil vsakotero delo v
splošno zadovoljnost.

Vekoslav Terzo kro-
jačnica
v ulici Fonderia šte. 4 se priporoča slav-
nemu občinstvu.

Mlekarna:

Mlekarna Krušica, Trst
Centrala: Via delle Poste št. 16. — Podružnica:
Via delle Scuole 22, Piazza Barriera 12, Largo
Santorio 4 in Rojan-Škorklja Sv. Peter št. 1. —
Vedno sveže mleko, maslo in med. — Specijaliteti:
Kefir in Joghurt.

Pekarna in slaščičarna:

Leopold Milič na Vrdeli
šte. 556
vis a vis restavrianta Brocheta.

Urar in zlatar:

Božojz Povh urar in zlatar v
Trstu na trgu
Barriera šte. 3. — Ima veliko zalogo ur
zlatnine in srebrnine. — Priporoča se za
nakup raznih v urarsko in zlatninsko
stroko spadajočih predmetov. — Razna
popravila se izvrše solidno in po nizki
ceni. — Edini slovenski urar in zlatar v
Trstu. — Svoji k svojim!

Zdravnik dr. KORSANO

Specialist za kožne in sililitične bolezni ima svoj am-
bulatorij v Trstu ul. S. Lazzaro št. 17/I. (Palača Diana)
za cerkvijo Sv. Antona novega. — Sprejema od 12
do 1 in od 6 do 7 pop. Ženske od 5 do 6 pop.

Fotografični atelje „Dacquerre“

10 razglednic od 2 K naprej
6 fotografij, vizitni format,
platin od 3 K naprej
6 istih, kabinet od 5 K naprej
Povečanje od 3 K naprej

**Trgovina žganja
Ivan Perhauc**
Trst, ul. Stadion št. 29
Priporoča svojo dobro znano trgovino ter
žganje vsake vrste.
Cene zmerne. Postrežba točna.

Trgovina z mešan'm blagom
Leopold Kuret
trgovec v Trstu, via dell' Istria šte. 98.
Cene zmerne. — Postrežba točna.

FRANC DOLENZ
KLANJ.

Veletrgovina s špecerijo, nakup in prodaja de-
želnih pridelkov, izvoz krompirja in fižola.

GOSTILNA

pri „DETELJICI“
ul. Belvedere št. 7.

Domača kuhinja, izborno češko pivo in kar
je najvažnejše: vzorna čistota in strogi
red pomogla je temu podjetju do glasa, ki ga
uživajo samo prva podjetja v velikih mestih.

Tovarna sodavice in pokalic
Josip Nemeč
v Podgori pri Gorici

se priporoča cenj. slovenskim krčmar
jem in trgovcem v Gorici in okolici.

OLJE IN KAVO

NAJBOLJH VRST IN NAJCE-
NEJE DOBIVAJO TRGOVCI LE
V VELETRGOVINI

J PIPAN & Co — TRST
VIA COMMERCIALE 5.

SLOVENSKA TVRDKA USTA-
NOVLJENA LETA 1876.

TELEFON 561.

Dobro in vsak teden svežo ajdovo moko
od 25 kg naprej razpošilja proti pov-
zetju franko železniška postaja Trst in
druge postaje sosednih dežel po sle-
dečih cenah:

Št. 1 48 K, št. 2 40 K, št. 3 36 K.

Pavel Sedej, mlinar
Javornik na Gorenjskem.

Edini slovenski kleparski mojster
FRAN LOZEJ

ulica Sette Fontane šte. 34

Izdeluje vsakovrstno delo, pripadajoče v
njegovo stroko, doma in zunaj, ter pred-
mete za kmetijstvo, prodaja njihove pred-
mete ter sprejema pismena naročila.

Svoji k svojim!

Pekarna Trampuš Josip
TRST, Via Farneto št. 11.
Točna postrežba.

Zobotehnični atelje
univ. med dr. BARRY, Hermann
Schultze 1 tehnik - Trst, ul. Caserma 17.
Ordinira od 9-12 in od 3-6 Ure ni zobje. Naifi-
nejša izvedba, zmerne cene. — Telefon 27-42.

Valerio Demarchi
mesar

Trst, Piazza Barriera vecchia št. 9
Telefon 26-56.

Priporoča: Goveje kuhane vampe, suha in
slana čreva ter sorodne pridelke.

F. Pečenko, Trst

Scala Belvedere (prihod iz ul. Miramar).
Priporoča svojo žganjarno cenj. občinstvu.
Prodaja tudi polne steklenice vseh vrst pijač.

A. SBOGAR

autorizirani kovač, mehanik in
elektrotehnik

TRST, Via Gaetano Donizetti št. 5.
Telefon 126 R. IV. — Telefon 126 R. IV.

Z lastno mehanično delavnico za poniklanje,
posrebranje, pobakranje itd.

Popravlja:

Prpriave za točenje piva, motorje na gas in
bencin, sesalke, šivalne stroje, motocikle, bicikle,
priprave za električno razsvetlavo, električne mo-
torje in dvigala, električne zvonce, telefone in
vsako elektrotehniško delo.

Zaloga žarnic, stekel za plin, elektriko in
drugih predmetov za razsvetlavo ter vsa dela ki
spadajo v stroko mehanikov.

Matere ki nima'o zadosti mleka, da bi
lahko redile lastne otroke, naj ra-
bijo najboljšo moko, da pomno-
žijo in ojačijo lastno mleko ::
Zaloga v lekarni „GALENO“
Trst, ul. S. Cilino.

Cena posamezni škatlji K 2-50.

Gradbena, kulturnotehnična ter
zemljemerska pisarna

Ing. J. SKOBERNE &
Ing. D. GUSTINČIČ
TRST, ULICA NOVA ŠTEV. 32.

Izbornno moko

Vam priporočamo iz c. kr. priv. Ebenfurth-paromlina na Dunaju.
Glavna zaloga za Trst in okolico, Primorsko, Istro, Reko in Kranjsko
v Trstu, ul. S. Francesco. G. Kaloper, zastopnik.

Prva češka splošna delniška družba
za zavarovanje ::
na življenje v Pragi.

Vrhovno zastopstvo za jugoslovanske
dežele v Trstu, ulica Geppa.

Edina zavarovalnica

ki daje Jugoslovanom vse one koristi, kakor
bi jim jih sicer dajal le njihov lastni zavod
te stroke, ako bi ga imeli!

Poslužujte se zavedni Jugoslovani v
svojo lastno korist le tega zavoda za svoja
življenjska zavarovanja. Pojasnila in navodila
vedno na razpolaganje brez stroškov.

VINO z BRIONSKIH
OTOKOV.

Glavna zaloga:

TRST

ulica Carlo Ghega številka 11.

Specijaliteta:

Konjak Brioni in Vermut

Telefon 15-67.

Josip Stantič, Trst, največja in dobroznana odlikovana
zaloga obuval

se je preselil nasproti vratom cerkve Sv. Pe'ra **Piazza Rosario št. 5**

prodaja vse po najnižjih cenah. — Velika izbira vsakovrstnih obuval
za moške, ženske in otroke, kakor tudi sandal in telovadnih čevljev.
Zaloga Ciril-Methodovega voščila. — Zalagatelj c. kr. finančne straže
za Trst, Koper, Pulo in Gorico, skladišča c. kr. glavnega carinskega
urada in c. kr. glavnih skladišč. Za obilen obisk se priporoča

Tvrdba ustan. l. 1890.

Josip Stantič.

Velika zaloga
pohištva.
Lastna delavnica

**Peter
Jeraj
Trst**

Via Caserma
številka 4

Tapetarski izdelki
od navadne do
najfinejše vrste.
Prodaja na drobno
in na debelo.
Brazilijev: Jeraj Trst.
Odlikovan v Pa-
rizu z diplomom
Grand Prix in
zlato kolajno.

CENTRALA V PRAGI.
USTANOVLJENA LETA 1868.

20 PODRUŽNIC.
17 EKSPozITUR.

DELNIŠKA GLAVNICA:
K 80,000.000.

REZERVNI IN VARNOSTNI
ZAKLADI:
K 25,000.000.

Živnostenská banka
podružnica v Trstu

Telefon: 2157-1078.

Dovoljuje vsakovrstne kredite

GRADEŽ — ekspoziture — OPATIJA
(samo poleti).

4 1/2 %

VLOGE NA KNJIŽICE.

RENTNI DAVEK PLAČUJE
BANKA IZ SVOJEGA.

POLOŽNICE BREZPLAČNO
NA RAZPOLAGO.